

1. Ćwiczenie usprawniające narządy artykulacyjne - wierszyk: „**Gimnastyka**”:

Rodzic mówi wierszyk, a dziecko wykonuje ruchy języka opisane w wierszu.

Na początku jest rozgrzewka,

Językowa wprzód wywieszka,

Cały język wyskakuje,

Wszystkim nam się pokazuje,

W dół i w górę,

W lewo, w prawo.

Pięknie ćwiczy!

Brawo! Brawo!

Język wargi oblizuje, pięknie kółka wykonuje.

Popatrzymy do lusterka,

Jak się język bawi w berka.

Kto spróbuje z miną śmiałą,

Zwinąć język w rurkę małą?

Język ząbki poleruje

Każdy dotknie i wyczuje...

Może uda się ta sztuczka.

Trzeba uczyć samouczka.

2. Zabawa usprawniająca język, wargi, policzki: **"Jak języczek został żeglarzem"**.

Rodzic/opiekun czyta tekst opowiadania, pokazuje ruchy języka, warg, opisane w nawiasach a dziecko naśladuje te ruchy.

Pewnego dnia języczek wybrał się nad jezioro (kląskanie). Zobaczył łódkę, otworzył kłódkę (otwieramy usta), wsunął kluczyk (język na brodę) i już gotowe. Wsiadł do łódki (kląskanie). Chwycił prawe, potem lewe wiosło (ruch wahadłowy języka do kącików ust). Wiosłował na zmianę prawym i lewym wiosłem (wypychanie prawego i lewego policzka). Zmęczył się, więc chwile odpoczął. Spojrzał w górę (język dotyka górnej wargi), zobaczył długi sznur łabędzi (oblizywanie górnej i dolnej wargi) Postanowił policzyć ptaki (liczenie górnych i dolnych zębów). Nieco dalej nadciągały ciemne obłoki (oblizywanie podniebienia). Języczek bał się, że dopadnie go deszcz. Postanowił wracać Wiosłował prawym i lewym wiosłem(wypychanie lewego i prawego policzka), co chwilę ocierając pot z czoła(dotykanie górnych i dolnych dziąseł). Dopiero wtedy zauważył przy łódce silnik. Odłożył wiosła (oblizywanie górnej i dolnej wargi) i włączył silnik(brrrr) i szczęśliwie doплыł do brzegu.

3. „Skacząca piłka”

Wiersz ten służy do usprawniania narządów mowy. Wielokrotne powtarzanie sylaby *la* usprawnia czubek języka, utrwala prawidłową artykulację głosek *l* i *a* oraz przygotowuje do wymowy trudniejszej głoski *r*.

Mała Ala piłkę ma,

piłka skacze:

- *La, la, la.*

- *La, la, la**

Ala Ani piłkę da,

piłka skoczy:

- *La, la, la.*

- *La, la, la**

Ładnie fika piłka ta:

piłka tańczy:

- *La. la, la.*

- *La, la, la**

Piłkę łapie mała Ala,

piłka skacze:

- *La, la la.*

- *La, la la.**

Czy ktoś wdzięku więcej ma,

od tej piłki:

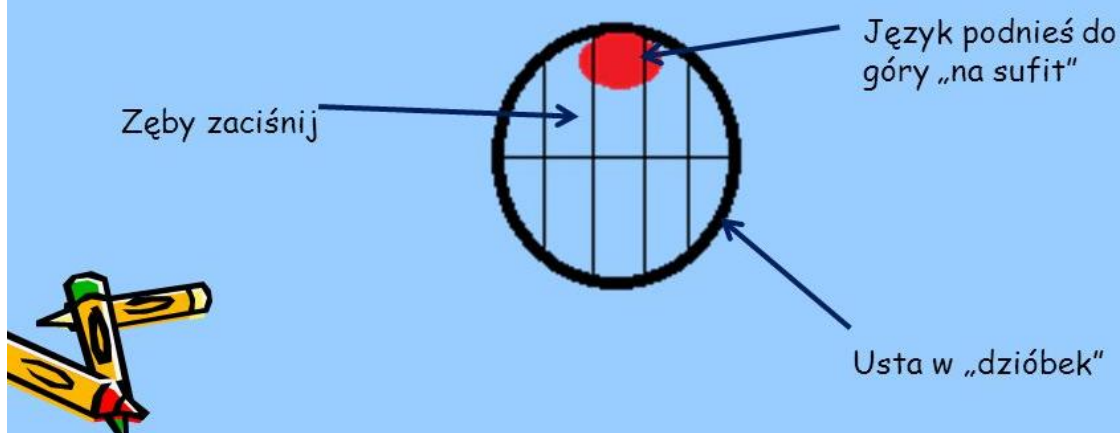
- *La, la, la?*

- *La, la, la.**

4. Ćwiczenia szeregu szumiącego.

https://www.youtube.com/watch?v=IWNdZ5e_N7A

Język leży wysoko, na podniebieniu twardym, za zaciśniętymi zębami, usta układamy w „dzióbek” i wypuszczamy powietrze- tak powstają głoski szumiące: „sz”, „ż”, „cz”, „dż”

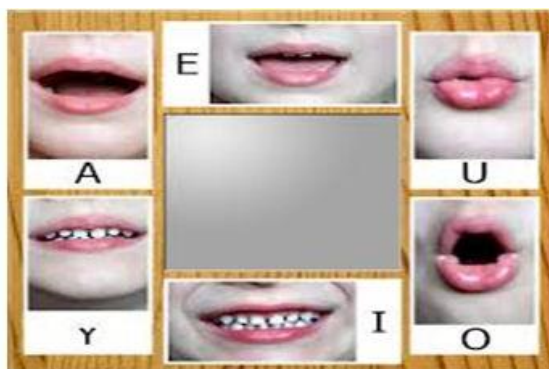

Ćwiczenia oddechowe

- *wdech nosem, wydech nosem;*
- *wdech jedną dziurką nosa, wydech drugą;*
- *zdmuchiwanie kawałków waty na gładkiej powierzchni;*
- *powolne nadmuchiwanie balonika;*
- *wąchanie kwiatków (wdech nosem, wydech ustami);*
- *puszczanie baniek mydlanych;*
- *zanurzamy rurkę w wodzie, nabieramy powietrza przez nos, wydychamy przez rurkę;*
- *zdmuchiwanie świeczki tak aby nie zgasł płomień (wdech nosem - wydech ustami),*

Ćwiczenia warg:

1. Wymawianie na przemian „a-o” przy maksymalnym oddaleniu od siebie wargi górnej i dolnej.
2. Oddalanie od siebie kątek ust – wymawianie „eee”
3. Zbliżanie do siebie kątek ust – wymawianie „uuu”.
4. Naprzemienne wymawianie „e– u”.
5. Cmokanie.
6. Parskanie / wprawianie warg w drganie/.
7. Masaż warg zębami (górnymi dolnej wargi i odwrotnie).

Ćwiczenia warg

- szerokie otwieranie i zamykanie warg;
- układanie górnej wargi na dolnej i odwrotnie;
- ssanie wargi górnej i dolnej;
- wysuwanie warg do przodu, ściąganie ich i przesuwanie w kąciuki ust w prawo, w lewo, wykonywanie ruchu okrężnego;
- dolną wargą zasłanianie zębów górnych, dolną zębów dolnych - w takiej pozycji otwieramy i zamykamy buzię;
- dmuchanie przez złączone wargi;
- nadymanie policzków;
- ściągamy wargi jak do głoski "u", robimy ryjek i podciągamy górną wargę do nosa;
- ściągamy wargi jak wyżej i wciągamy policzki do wewnątrz buzi; dodajemy cmokanie

5. Ćwiczenia szeregu syczącego.

Podczas artykulacji głosek syczących, język spoczywa na dole jamy ustnej, jego czubek lekko przylega do dolnych ząbków, a boki są lekko uniesione. Wargi są rozciągnięte, jak podczas mówienia samogłoski „iiiiiii”. Pamiętajcie także, że ząbki są delikatnie złączone. I taki układ musimy na początek uzyskać „na sucho” (czyli po prostu pokazać dziecku, jak ta buzia musi być ułożona, żeby udało nam się wypowiedzieć to, nad czym pracujemy). Jak ćwiczyć?

- „Ryjki i uśmiechy” – świetne ćwiczenie, podczas którego naprzemiennie wypowiadamy samogłoski [u](mocno ściągamy wargi) oraz [i](szeroko rozciągamy usta). I tak coraz szybciej: u-i-u-i-u-i-u-i...
- Dmuchamy – na świeczkę, piłęczkę, serpentynę, w bańki mydlane, na stateczki na wodzie – podczas dmuchania język układa się właśnie w taką „rynienkę”, jaka jest nam potrzebna do artykulacji.
- Pokazujemy w szerokim uśmiechu wszystkie złączone razem ząbki i zakrywamy je naprzemiennie ustami.
- Przypominamy dziecku jak musi być ułożona buzia, aby powstała głoska. Próbuje cicho, a potem coraz głośniej syczeć jak wąż. Podczas próby przykładamy palec wskazujący poziomo wzdłuż linii warg (to pomoże dziecku przypomnieć sobie jak ułożony ma być w buzi język).
- Jeśli dziecko zapomina lub ma trudności z utrzymaniem języka za dolnymi zębami, możemy użyć kawałka nitki i koralika, który zawiązany jest na jej końcu. Wkładamy dziecku nitkę z koralikiem za dolne jedyne i prosimy aby złączyło ząbki. Jego zadaniem będzie teraz trzymać język dokładnie tam, gdzie znajduje się w buzi koralik.
- Możecie także spróbować bardzo długo wypowiadać głoskę [t]. Podczas jej przedłużonej artykulacji, usłyszycie głoskę [s].

